

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XIV. Decimumquartum in cœlo gaudium, voluptas ex aspectu seu
visione Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Elteredus, Inas, Ceolulphus omnino Reges; In Armenia Rex Joannes; in Bulgariâ Rex Trebellius; in Germaniâ Rex Carolus, qui Pipino fratri regnum cessit. Hi sanè voluntarii horridè atque incultè vixerunt celi amore. De iis qui detrudebantur in Monasteria inviti, nullus hic sermo.

Sed illos tot Reges ac Imperatores numero longè superârunt Reginae & Imperatrices, quæ posito diademate, & cum eo titulorum ac honorum omnium blandimentis delicatissimam vitam asperimâ commutârunt. Tot istæ Principes feminae omni luxu fastidito sortem infimam sunt amplexatæ celi desiderio; & ut majus inter Beatos præmium obtinerent vilissima Paupertatis imperia non horruerunt. Quot hodièque claro sanguine, antiquâ stirpe, amplissimâ familiâ, illustri summoque loco nati ad abjectissimam religiosæ vitæ munia sese demittunt, ut tantò sublimius in cælo solum conscendant, quantò hic submissius sponte servitium elegerint? Hi omnes profectò nōrunt quemque recipere mercedem secundum suum laborem, ideò laboris & molestiarum plurimum subire desiderant, quò plus mercedis & celestium deliciarum obtineant; malunt pauxillo tempore minus habere solatii, ut æternum plus percipiant gaudii. Paulinum illud jugiter versant animo: *Vnusquisque propriam mercedem accipiet, secundum suum laborem.*

Atque hi omnes, non ignavi amatores sciverunt mereri quod optârunt. Et nos quid facimus?

Et dubitamus adhuc virtutem extendere factus?

Hic quisque sibi sermō inculcât: Quidquid hæc horâ, quidquid hæc horâ parte, quidquid hoc die lucelli sacri vel solâ sancti re cogitatione, vel actione piâ congesto, id mihi reponitur in cælo, ut eo fruatur æternum. Quid igitur cello? Quid tunicis manus infero? Cur carni meæ, cur meæ pecunia sic parco? Cur preces tam inattentas, jejunia tam rara, eleemosynas tam parcas non emendo? Ego planè, ego ille ignavissimus amator celi sum, nescio mereri quod opto. Sed agedum exuendi sunt antiqui mores, moratio in contrarium, in melius faciendâ est. Appropinquat regnum celorum. *Vnusquisque propriam mercedem accipiet, secundum suum laborem.*

Loc. cit.

August. l. 8.
Confess. c. 3.
medio.

Eleganter Augustinus: Triumphat victor Imperator, inquit, & non vicisset nisi pugnasset: Et quantò majus periculum fuit in prælio, tantò majus est gaudium in triumpho. Lactat tempestus navigantes, minaturque naufragium, omnes futuri morte pallescent. Tranquillatur calum & mare, & exultant nimis, quoniam timuerunt nimis. Ubique majus gaudium, molestia majori præcedit. Labores magni, magnum præmium; prolixior patientia, merces copiosior.

CAPUT XIV.

Decimum-quartum in cælo Gaudium, Voluptas ex aspectu, seu visione DEI.

Indiarum Fons est aurifer, de quo Photius Constantinopolitanus memorat. Ex fonte hoc aurum hauritur fictilibus. His adhaerescens si quid auri est statim concrevit, nec eo potius licet, nisi fictile frangatur. Vas fictile humanum corpus est, aurum Beatitudo, cujus delitiis non est aliâ ratione frui, nisi mortalitatis compagibus excedamus: fracto fictili, quidquid inerat auri, possidetur.

Photius, vir
eruditionis
magna, sed
majoris ne-
quitiæ in l.
quem vocat
Bibliotheca
cap. pag. 68.
initio.

Boet. lib. 3.
de Consol.
Philosoph.
meteo 12.

Felix, qui potuit boni
Fontem visere lucidum:
Felix, qui potuit gravis
Terre solvere vincula.

Nos quidem egrè adducimur, ut venustum hoc fictile sinamus frangi: sed reverâ frangendum est; res cogit. Nec aliud divinae leges permittunt: *Non videbit me homo & vivet.* Moses tam charus & commendatus Deo fuc-

Exod. c. 33.
vers. 20.

rat, ut hoc ab eo testimonii tulerit; *Invenisti gratiam coram me, & te ipsum novi ex nomine: præ ceteris mihi charus es.* Hic notissimus & charissimus Deus famulus rem unam unicè petens: ostende mihi, ait, faciem, ostende mihi gloriam tuam. Hoc aliquoties impensissimè rogavit. Nihilominus Deus id planissimè negans: *Faciem meam, inquit, videre non poteris. Non enim videt me homo, & vivet.* Fictile prius, ô Moses, frangendum est, quàm Beatitudinis auro potiâris; mortalitatis saccus prius deponendus est, quàm immortalitatis purpurâ vestiâris. Ut autem nôris te plurimum apud me gratiâ valere, hoc rupis cavo te abdâ, ut me transcurram à tergo videas. Faciem autem meam videre non poteris. Ah, quanti Deus æstimat se aspici. Visio Dei, ut eam Theologi vocant, bonum ineffabile, incomprehensibile, bonum immensum, infinitum. Hic ego verissimè dixero:

Non mihi si lingua centum sint, orâque centum, verbis exequi possim, quid voluptatis habeat Dei visio, nec immeritò Chrysostomi verbis quaerivero: Quousque qua incomprehensibilia sunt persequor? Quæ hæcenus dicenda erant, oratione complecti non licuit, multò minùs licebit ea quæ dicenda restant. Conabor tamen hæc saltem adumbrare, velut si carbone arrepto venustissima imago deformanda sit. Ordiamur igitur dicere quid sit DEVM intueri. Istud jam ceteraque huc spectantia ordine prosequemur.

§. I.

Theologia Antistes Thomas Aquinas ingenue fatetur: *Beatitudo creata ex hoc quod est fructus Dei, non potest fieri melior, sicut non potest aliquid melius esse Deo.* Quemadmodum humana Christi natura ad majorem dignitatem evehi non potuit, quàm quod unita Deo sit; & sicut Virgo beatissima sublimius extolli nequit, quàm quod Dei Mater electa sit: ita prorsus beatitudo auctior reddi aut excellentior nequit, quæ DEVM aspiciendum, cognoscendum, fruendum proponit. Denique beatus Thomas concludens: *Quidquid desiderabile est, aut in quacunque felicitate vel verâ vel falsâ, ad omne emittitur in divinâ felicitate continetur.* Hujus autem Beati omnes sunt participes per visionem Dei.

Quàm autem inexplicabilis sit voluptas, DEVM intueri, à simili ac dissimili, ut possumus, explicamus. Refert Ludovicus Blosius beatae Birgitte à Christo dictum: Si videres pulchritudinem beatorum animarum, aut sanctorum Angelorum, sicuti sunt, cor tuum præ ingenti gaudio rumperetur.

Eodem teste, Dominus Catharinæ Virgini dixit: *Meministi, filia, quod cum aliquando tibi à sensibus abduca Diabolum propria specie terribilem puncto temporis monstrâssem, tu tibi restituta dixeris: Malo per prunas nudis plantis ambulare usque ad supremi Judicii diem, quàm formam adeo terrificam rursus intueri.*

Itane verò tam truculenter deformis est Dei hostis Satanas, ut suavius videatur ignem tolerare, quàm illum aspicere; quàm immensa, oblectro, voluptas erit, DEVM intueri, omnis formositatis & amenitatis fontem? Quod si vel unius beati hominis aut Angeli aspectus cor nimio gaudio suffocet, quale gaudiorum mare affuerit, ubi beatus homo celesti lumine jam roboratus, suum Conditorem DEVM ipsum aspiciet? Gertrudis virgo dicere solebat: Si universi homines & Angeli & linguas, & voces, & vites suas omnes conjungant, nec unicum tamen verbum efformare poterunt, quo dignè celi voluptatem vel attingant, vel expriment. Sic est. Hæc reverâ solum cogitari, dici aut explicari non possunt.

Hic autem Dei aspectus, quod primo loco ponimus, est primaria, summa, verissima hominis Beatitudo. Ita docent præci Patres & Theologi omnes. Res cetera è divinis titulo.

Det. abo-
tus est ve-
rissima ho-
minis bea-
tudo.

de divinis oraculis. Quoties hanc beatitudinem anhelans vociferatur David: *Offende faciem tuam & salvi erimus.* Apud te est fons vite, & in lumine tuo videbimus lumen. Aperte Christus ipse pronuntiavit. *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Subiunxit Joannes: *Hac est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum.* Præcorum Patrum omnium loco Augustinus: *Viso, inquit, quæ est facie ad faciem summum præmium promittitur iustis.* Atque hoc primum sit.

Alterum est, querere, quid sit Dei visio: Si vel tudissimo respondendum, dixerim: Non est aliud visio Dei, quam Deum sibi præsentissimum reipsa, verè sine ullo impedimento aut interiectu veli aspicere & cognoscere. Theologi dicunt esse, Comprehensionem seu perfectissimam possessionem ultimi finis, qui est Deus. Extra cælum non habemus, nisi obscuram Dei effigiem, rudi linearum ductu descriptam: *Videmus nunc per speculum in enigmate.* Ad cuiusvis caput id explicio.

Est quis in prælati turti, aliòve loco edito, & quidem innubi die, serenissimòque cælo. Hinc oculorum acies in amplum Orbem ad aliquot milliaria undique versum potest excurrere. Quàm in re summa est circumcirca amenitas. Hic fontes, rivos, flumina; hic domos, arces, castra, oppida; illic prata, segetes, agros, pascua; istic silvas, montes, nemora subiecta conspiciunt & mirè delectantur. Atqui hæc minima terræ particula est. Idcirco ille ipse, qui hæc oculis cernit, intellectum, quo pertingere oculi nequeunt, emittit, & primò quidem in medium terræ gremium, in ipsam inferorum abyssum, ubi mortis æternæ imperium contempletur. Inde per montium cavernas, ubi aris, argenti, aurique vidit incunabula, emergit in apertum. Hic grandem terrarum globum velut pilam in æris medio pendentem considerat: simul animo versat innumeras plantarum, germinum, herbarum, florum, arborum, fructuum formas, tot brutarum animantium, tot hominum differentias. Inde in aquas & maria se immittit, ubi tot miliarum & tritremium, tot centena millia omnigenorum piscium miratur.

Jamque terrarum globum ejusque incolas contemplatus, in auras se librat, tres æris regiones pari modo peragrat, dum ad ignem, elementum quartum & supremum perveniat. Inde grandius orditur iter per undecim cælos, per planetas & sidera, per lunæ ac solis vias evolat, atque simul incredendam illam & inenarrabilem Orbium cælestium altitudinem ac densitatem obstupescendam mente contrectat. Jam & cælum suspensuram, eorumque pensilem & assidue mobilem machinam emensus, ad supremum empyreum cælum, ad sedem Beatorum transit. Hic plæculum morari cogitat, hic in omnem partem circumspiciens, singulæque illustrans oculis, distinctissimos videt Beatorum ordines, symphoniarum celestium suavitatem audit, sparsos odores narius admittit, ambrosiam & nectar gustat. Hic non admirari solum & obstupescere, sed animo penè deficere cogitur. Uti Regina Saba inenarrabilem Salomonis magnificentiam & gloriam contemplata, non habuit ultra spiritum, dixitque: *Verus est sermo quem audivi in terra: mea super sermonibus tuis, & sapientiâ tuâ: & non credebam narrantibus mihi: donec ipsa veni, & vidi oculis meis, & probavi quod media pars mihi nuntiata non fuerit: major est sapientiâ & opera tua quam rumor quem audivi.* Beati viri tui, & servi tui hi, qui sicut coram te semper, & audient sapientiam tuam. In has voces jure multo meliori prorumpit, qui cælum cælique voluptates animo ac mente concipit.

§. II.

Si quis ergo, ut dixi, in loco edito considens, ea quæ recensui, partim oculis cernat, partim cogitatione depingat, quid has omnes imagines, quid hoc omne

Tent. I.

A seu visum, seu cogitatum esse dicam, nisi rudem ac parvulam Dei effigiem; nam hæc omnia & infinite plura in Deo videbimus, visuri Deum ipsum. Atque hic verus Dei aspectus & cognitio tam immensas ingerit voluptates, ut si quis mediis inferorum flammis collocaretur, modò Deum intueri posset, doloris aut mortis nihil sentiret; imò verissimè diceret, quod ille in Phalaridis tauro dicturus somniabatur: Quàm mihi res, ut nullo hæc suave est, quàm hoc non curo; Deum video, nihil mihi dolor mali sentio; beatissimus sum, voluptatibus affluo. Hoc aut mortis nemini mirum videri velim. Græcus interpres Pelagius nobilissimam sui victoriam de homine solitario commemorans: Senferat, inquit, cor suum ignitis Diaboli sagittis peti. Scipsum igitur hunc in modum allocutus est: Qui cacodemoni talia suadenti obtemperat, cum cacodemone torquebitur. Quocirca prius explora, num ignes æternos tolerare possis. Et cum dicto digitum ardentem cereo admovit, doloris tamen acrimoniam non sentit, ob nimios latentium cupiditatum aestus. Hic fortiori ignis impigit in forem, & invaluit.

Jam nemo mirabitur, puto, quod diximus hominem in concitatissimis flammis medium doloris nihil sensurum si simul aspiciat Deum. Nam tantà hic homo gaudii magnitudine perfunderetur, ut ea non tantum omnem doloris acerbiteret sopiret, sed jucunditatem insuper incredibilem afferret menti, tanquam in voluptatis pelagus abiret. Atque hinc facile intelligere est, Beatos a divino hoc intuitu, nunquam amplius abducendos, sed nec totâ æternitate unquam abduci posse.

Quæ jam insanissima cæcitas nostra est, nec cruentis lacrymis sat deploranda, quod in Orbe hoc nugas, crepundia, apinas, affanias, folia picta, aculeum tractam, res vilissimas, oblectatiunculas inanissimas, & ipsa plannè somnia; pecuniolam dignitatis funum, honoris auram, venustiorum mulierculam tanti faciamus & penè adoremus; Bohum summum, infinitum, immensum negligamus? Cæcitas prociis insanissima, quod hæc ipsi parum cogitemus, iis qui hæc cogitant aut inculeant, ægrè aut ne vix quidem credamus, promissionibus divinis non fidamus. Est igitur visio Dei, Consecutio & Possessio summi Boni: Aut, Expressa perfectaque similitudo ac imago essentia divina, seu Pictura divinitatis.

Similitudinem & imagine voco: siquidem eam penicillimo pectore ita recipimus, ut non solum filii Dei, sed verè veluti Divinus futuri, Deo simillimi. Clarissimè Joannes: *Scimus, inquit, quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.*

Sciamus itaque, quod sedulo monuerim, ea quæ diximus, quæque dicturi sumus, non vigilantium somnia, nec vanas esse commentationes. Hanc de Beatitudine dissertationem è facti paginis & Theologorum consensu liquidam & firmatam proponimus. Illa itaque imago Dei nobis ipsis imprimenda inexhaustus omnigenæ voluptatis Oceanus est, & tantum tamque infinitum bonum, ut quidquid vel laboris jam vel ærumnarum subeamus, id omne vix obolus unicus ad mille miliones auri censendus sit.

Cacodemones hoc exactissimè norunt. Lucifer cum desperatissimis suis affectis, illam quam dixi divinitatis fer & ejus picturam nunquam aspexit. In cælo quidem fuit, cæli affectus di-gaudia gustavit, sed in viâ ad videndum Deum corruit; ita Deum nunquam vidit. Sed cum spiritus sit intelligentissimus, merè imò intelligentia, facillimè assequitur quanti sit videre Deum. Hinc si ulla spes reditus esset aut gratia, milles iterumque milles majori pretio quàm nos, cælum emere paratissimus esset. Hanc cæli dulcedinem nos miseri nunquam gustavimus, alioqui illam aliter appetituri.

Y

Inter

Cæsaribus
Heribab-
enjis qui in
agro Colo-
niensi ante
quadringen-
tos annos
duodecim
libros Mira-
culorum in
lucem ded-
it. l. 5. Mi-
rac. c. 10.

Marc. c. 1.
v. 24.

Inter præfata miracula narratur, Coloniz in æde di-
vi Petri Diabolum per feminam à se infellam varia gar-
rivisse. Inter cetera interrogatus, me audiente, inquit
qui interfuit, quid de suo ad cælum reditu sentiret, quo
cum pretio si posset, emeret? Ad hæc invitus hospes: Si
à terrâ, inquit, ad nubes columna porrigatur, clavis,
muticibus, cultis, novaculis undique præfixa, & ego
humano corpore ac membris vestitus dies noctesque
per eam sursum deorsum assidue trahendus sum usque
ad supremi iudicii diem, id prorsus non recusavero, mo-
dò in eam quâ excidi, & gratiam & gloriam liceat re-
dire. Hoc utique mendacifugulus genius fateri coactus
est. Nec enim ignoramus eadem demonem jam olim ver-
itatis testem proclamasse de Christo: Scio qui sis, San-
ctus Dei. Deinde multum lucri redit ad Diabolum cum
talia spargit; nec enim nescit, nos quidem hæc auditu-
ros, sed quæ sciverimus, minime facturos, suo lucro,
detrimento nostro non modico.

§. III.

Hic, obsecro, in id quod diximus, cogitationem
acrius intendamus. Cum nostri nobis labores jam
nimium difficiles, cum ærumnæ graves nimium viden-
tur, nobis ipsi & quisque sibi objiciamus: En imbellis
niles, en Martyr delicate, quam etiam levia recusis to-
lerare cælo emendo! Non tibi columna figitur præ-
cutis ferramentis armata, in quâ sursum deorsum rap-
tandus irrequieto cruciari lacereris. Tu modò hoc
verbiculum taciturnus digere, hoc tædiolum non obmur-
murans exhauri, hanc molestiam non impatiens per-
fer. Non te omnium maximæ quas patiari, calamitates
premunt. En, facile istud perferre poteris, modò velis
poteris, poteris, ne dubita, modò tu tuam non subtra-
has refractariam voluntatem. Quid hæres, quid cun-
ctaris hæc pati de cælo agitur. Cælum, ut scias, sine im-
pendio non emittitur. Deus jam mercatorem agit. Nam
Augustino præcone & interprete: Venale est quod habeo,
dicit tibi Deus, eme illud. Quid habes venale? Requiem ve-
nale habeo, eme illam. *Præmium ipsius labor est. Rectè Pau-
peritate regnum, dolore gaudium, vilitate gloria, morte
vita, requies emittitur labore.*

Aug. in Pf.
83. post med.
pag. 452.
Requies
habet pro
pretio la-
borem.

Age, age; labori fructus amplissime respondebit.
Denario jam emes, quod sit non solum mille dena-
rium, sed mille millionum auri. Vel Diabolum non vi-
des, non audis? Ille novit pretium cælo ponere. Si il-
lud ipsi æquè actibi venale foret, nullis sumptibus, im-
pensis nullis parceret: nollet non magno sibi stare tam
immenta gaudia. Tenim optime novit labores omnes
longissime superandos præmi magnitudine.

Quid tu ad hæc emptor fastidiosus? Euge serve piger
& infidelis, nunquid dum dormis ad cælum blandis ma-
nibus es deportandus? Aut forsitan suavi per hortos am-
bulatiuncula eò te peritendum speras? O tam igna-
rum, quam ignarum pecus! an non millies audisti: non
esse mollem ad altra viam; eundem per senticeta; cal-
candas spinas; vim pati cælum, & à violentis illud diripi?
Erubescere quæso, non placis à te æstimari tam inæsti-
mabile bonum.

Rom. c. 8.
v. 18.

Tam in se
spectata,
quam etiam
charitate
prædit.

Cælum est beatissimam & æternam? Quidquid facias, quidquid
perferas, cælum non minus gratuitum est donum. Et
quamvis unus idemque sæpius mori & tormenta pluri-

morum suo quavis tempore possit perpeti, quamvis ut tibi res-
Stephanus faxis obrui, ut Philippus & Andreas in cru-
cem affigi, cum Bartholomæo detractâ pelle spoliari, ut
Thomas & Sabastianus jaculis configi, ut Laurentius,
ut Pamphilus, ut Acindynus, ut Orestes, ut Eultratus,
ut plures alii in candenti crate assari sustineat, de co-
nihilominus proclamat Paulus: Non sunt condigne pas-
siones hujus temporis ad futuram gloriam. Et quamvis ille
idem & unus homo per centum annos, annis singulis
vix exuratur lentis ignibus; imò si solus ipse tempo-
ris successu Martyrum omnium cruciatus perferendo
exhauriat, imò si etiam aliquanto tempore gehennam
ipsam toleret, Paulus tamen etiamnum vociferatur:
Non sunt condigne passionibus hujus temporis ad futuram glo-
riam. Res certa. Nil certius unquam Phœbi cortina
protulit.

Quidquid Machabæi, quidquid Paulus, aut Stepha-
nus, quidquid Laurentius & Vincentius, quidquid Sancti
Acharius & Mauritius, quidquid alii omnes Martyres
passi, leve fuit, momentum fuit, ad illas infiniti tempo-
ris æternitates. Lapides, equulei, sartagine, gladii, secur-
res, laquei, tormenta omnia cælo collata velut bulla,
punctum, pluma, sunt levissima. Acerba prius & im-
mania pertrulerunt Martyres; latera facibus adusta, membra
omnia ungulis lacerata, viscera ferro protrac-
ta, faxis contusa genæ, excisa lingua, dentes excussi,
oculi evulsi, omnes manuum ac pedum articuli particu-
latis præfecti, in potionem liquatam cum pice plum-
bum, aut mixtum sinapi, calx & acetum est infusum; le-
cti sunt, discerpti, affli, frixi, tosti, membratim mortui
sunt. Promptissime tulerunt omnia, vite perennis gratiâ.

Et quanta sine ferro, flammâ & sanguine præci Ana-
choreta promerendo cælo sunt passi? Vastissimas soli-
tudines ingressi, antra & specus habitaverunt, procul ab
omni humano solatio. Labores illorum graves & con-
tinui, mentia parcissima, rigidissima jejunia, orationes menta-
frequentissimæ, lacrymæ quotidianæ, vigiliæ assiduæ,
vexationes demonum creberrimæ; pro veste saccus & con-
cilium, pro lecto saxa & solum, pro Musica silentium li-
perpetuum. Eorum res gestas inspicere, & obstupescere.
Nihilominus quidquid perpessi sunt, momentaneum
illis & leve visum est amore celi. Paulinum illud etiam-
num verissimum: Non sunt condigne passionibus hujus tempo-
ris ad futuram gloriam.

§. IV.

Anno Christiano trecentesimo decimo sexto
Edesse vir integerrimus Abibus diaconus, à Lici-
nio in equuleum est raptus & ungulis laceratus. Jamque
membris omnibus forè discerptis, & defluentibus undi-
que cruoris rivulis interrogatus est Martyr: Quid hæc
sibi profutura crederet? Generosâ voce hoc ipsum re-
spondit: Non sunt condigne passionibus hujus temporis ad futu-
ram gloriam quæ revelabitur in nobis.

Quid nos ad ista, & istos? Cum modicum quid fellis
gustandum, aut pars Dominicæ crucis portanda est,
heu mœsti vultum contrahimus, & vel excusamus, vel
indignamur, & patientiam omnem abjicimus. Ubi
amor & desiderium celi? Augustinus in nos rectissime
sic argumentatur:

Si verum vis comparare, & verum judicare, æterna re-
quies æterno labore rectè emittitur. Verum hoc est: sed noli time-
re: Misericors est Deus. Si enim haberes æternum laborem,
nunquam pervenires ad æternam quietem. Ergo ut aliquando
pervenias ad id quod emis, non in æternum laborandum est: non
quia non valet tanti, sed ut possideatur quod emittitur. Decies
centena millia annorum in labore quid valenti? Decies centena
millia annorum habent finem: quod tibi dabo, dicit Dominus,
non habebit finem: Qualis Misericordia Dei? Nec dicit: De-
cies centena millia annorum labora; non dicit, vel mille annos
labora; non dicit, quingentos annos labora; cum vivis labora,
in paucis

in paucis annis. Inde jam requies erit, & finem non habebit. Paucos annos laboras, & in ipsis laboribus, non deest consolatio, non desunt gaudia. Sed noli gaudere in seculo, gaude in Christo.

Si diceret tibi Deus (Decies centenis millibus annorum labora) magnam tibi gratiam faceret. Nam hi tot anni ad finem decurrunt, at tui laboris merces nullum videbit finem. Sed nequitiam tibi Deus decies centena millia annorum, non decem millia, non mille, sed nec quingentos laboris annos imperat: Hoc tibi dicitur, Annis pauculis labora dum vivis. Quanta hæc gratia? Et tu etiamnum deliberas, num labores?

Si vis sustinere laborem, attende mercedem. Cum autem attenderis, quid sis accepturus, omnia tibi erunt vilia, quæ pateris, nec digna æstimabis pro quibus illud accipias. Nam utique fratres, pro æternæ requie labor æternus subeundus erat. Æternam felicitatem accepturus, æternas passiones sustinere deberes. Sed si æternum sustinere laborem, quando venires ad æternam felicitatem? Sed planè possit esse longa tribulatio pro æternâ felicitate. Est mille annorum esset? appende mille annos contra æternitatem. Quid appendis cum infinito quantumcunque finitum? Decem millia annorum, deciescentena millia, si decendum est, & millia millium quæ finem habent cum æternitate comparari non possunt. Huc accedit quia non solum temporalem voluit laborem tuum Deus, sed etiam brevem. Paucorum dierum est tota vita hominis, etiam si lata duris non misereantur. Si ergo per totam vitam suam homo in laboribus, & in ærumnis esset, in doloribus, in tormentis, in carcere, in plagis, in fame & siti omnibus diebus, horis omnibus, per totam vitam suam usque ad æternam senectutis, pauci dies sunt tota vita hominis: quo labore transacto, veniet regnum æternum, veniet sine fine felicitas, veniet æqualitas Angelorum, veniet hereditas Christi, veniet coheredes Christus.

Cum ergo labor fatigat, cum ærumnæ premunt, hoc ipsi nobis identitè occinamus: Non sunt condigne passionibus huius temporis ad futuram gloriam. Paulus ipse cur id tam affirmatè dixerit, rationem hanc reddit: Id enim quod in presenti est momentaneum & leve tribulationis nostre, supra modum in sublimitate, æternum gloria pondus operatur in nobis. Hic penitorem agit Paulus & libram manu gerit, in cuius alteram lanceam miserias vitæ istius omnes conijcit, in alteram celeste præmium componit. Sed quia lanx illa miseris plena, velut patiens plumulis nihil onerata violenter attollitur, lanx autem ista præmio celesti gravida subsidit, ita demum Paulus velut libripens pronuntiat: Quod in lance primâ est, leve ac momentaneum instar plumulæ est: quod verò in lance alterâ, æternum gloria pondus est, & quindecim pendit auri centum pondia.

Quocirca nemo miretur Paulum in tantis laboribus, in tot periculis, in ærumnis innumeris, in quotidianâ penè moriendi necessitate ad eò non defecisse: leve illi ac momentaneum videbatur, quidquid tolerandum erat. Hoc ipse met ingenue fateatur: Propter quod non desicimus. Non enim condignas censuit passiones huius temporis ad futuram gloriam.

Ad rem insignissimè Augustinus: Verum est, inquit, quod dixit Apostolus: Etiam quod ad præsens est, temporale est, & leve tribulationis nostre, iuxta incredibilem modum, & in incredibilem modum, æternum gloria pondus operatur nobis. Ecce quantum pretium damus, quodammodo unam siliquam ad accipiendos thesauros sempiternos. Siliquam laboris ad requiem incredibilem. Gaudes ad tempus, noli ibi fidere: tristis es ad tempus, noli desperare. Non te corrumpat felicitas, & non frangas adversitas. Promiste requiem, patere molestiam. Minatur ignem æternum, contemne dolores temporales.

Ergo non contemplantes quæ videntur, sed quæ non videntur, vultum animumque attollamus caelo. Virebimus Deum sicuti est. Appendamus cum Paulo & labores nostros, & nostra præmia, & gravissimas etiam ærumnas, leve ac momentaneum appellabimus. Pro-

Tom. I.

Apter quod non deficiamus, dum æternum illud glorie pondus obtineamus.

CAPUT XV.

Visio Dei, summum omnium gaudiorum finis explicatur.

Narrat Palladius, quâ ratione Macarius Alexandrinus animo in cælum evolare sanctissimè conatus sit. Consilium suscepit Macarius quinque omnino dies, non aliâ quàm de Deo rebusque divinis ac celestibus cogitationes admittere: atque his impransum, incenatum, & quantum licuerit infomnem inhærere, nec sinere, ut animum his cogitationibus affixum, quidquam inde avellat. Eo animo tugurium occlusit & obsecravìt, ut quibuscunque demum foris turbantibus, nil responsi daret. Ita Macarius destinationis suæ certus, incepit stare, sibi quæ ipse dicere: En ascendimus in cælum; tu cave prius descendas, quàm tempus præstitutum abjeris. Sat illic hominum habes quibuscum loquaris, habes beatos Angelos, habes ipsum Deum: fructu colloqui divinis, gusta beatorum delicias. Geminis dies noctesque sic perdis & pernox stetit, abiecit cæli dulcedine. Verè conversatio illius in cæ-

Palladius de Macario Alexandrino c. 19. & 20.

Philipp. c. 3. v. 20.

Cacodæmon religiosissimam hanc contumaciam aggerimè ferens, & turpe sibi iudicans eò vivos homines subvolare, unde ipse præcipitatus esset ad æternam mortem, hoc machinari aggressus est, ut omne tugurium ardere videretur; ipsam etiam stercem, cui Macarius insisteret, fallax flamma corripuerat, jamque undique vir sanctus se flammis circumdedit. Ita terribus incæpto destitit. Causam homo religiosissimus additivans: Deo, inquit, fortassis id permittente, ne mihi hoc reputaretur insuperbiam.

Rude tex- tum ejunctis.

Credibilissimum est, cacodæmonem vix quidquam adeò molestè ferre atque cum cælum sumimus meditandum, & nos ipsos veluti in eo collocamus. Hic insaniat Diabolus, cum sciat, se his sedibus pulsus, in quas homines è luto ficti, sint evehendi. Non terreamur hæc invidentiâ Diaboli, sed tantò crebrius de cælo cogitare, de cælo loqui lubeat, quantò demon molestius obtrahat. Id vetare non potest vaserimus alator. Vellere nos potest & vexare, impedire aut vocare non potest, si nolumus.

Eam in rem proximo capite de Visione Dei loqui cepimus, quo duo hæc explicata, quid Dei Visio, & quod primarium virtutis præmium sit. Sequuntur plura de hoc eodem Dei aspectu differenda, in quo scilicet hæc visio consistat, quid ad eam necessarium, & quomodo fiat. Hæc ordine sunt exponenda.

Hic in antecessum, mi Lector, moneo, ea quæ dicturi sumus, ne difficilia crede, aut scholis aptiora. Ad cuiusvis captum sic illa expressè ac planè conabor sub oculis dare, ut nemo facile futurus sit, cuius intelligentiam effugiant.

§. I.

Tertio loco igitur querendum: De aspectu in quo Aspectus consistat: Beatus Thomas, & cum eo Theologorum scholæ, tria huc requirunt: Cognitionem, Apprehensionem, Fruitionem. Obscurè & barbarè videmur loqui. Res illicò patebit. Nam complura quæ de his articulis scholæ præcipiunt, studio transimus. Quæ de cælo tradimus, non audii tantum & legi, sed intelligi ac retineri cupimus, cum nihil æquè nobis expediat, quàm futuram Beatitudinem exactissimè animo & cogitatione comprehendere. Dicta facillimè sic capiemus.

Pictura meis oculis obijcitur summi artificii elegantissima.